

11. Ткачова Н.П., Перерва П.Г. Развитие методов анализа фактического состояния конкурентных преимуществ предприятия // *Економіка розвитку*. 2011. № 4. С. 116-120.
12. Верес Шомоши М., Коциски Д., Перерва П.Г., Кобелева Т.А. Комплаенс программа промышленного предприятия.– Харьков-Мишкольц : ООО «Планета-принт», 2019. 689 с.
13. Tkachova N.P., Pererva P.G., Kobieliava, T. O. Investigation of the role of venture companies in the early stages of the product life cycle // *Науковий вісник Полісся*. 2017. № 2 (10), ч. 2. С. 144-149.
14. Tkachov M.M., Pererva P.G., Kobieliava T.O., Tkachova N.P., Diachenko T.A. Management of relations with enterprise stakeholders based on value approach // *Problems and Perspectives in Management*. 2021. Vol. 19, Iss. 1. P. 24-38.

УДК 378

ДУАЛЬНЕ НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИМОГ РИНКУ ПРАЦІ

*Нестеренко В.Ю., к.е.н., доцент
valentinaonisiforova@gmail.com*

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

*Болотова Т.М., к.е.н., доцент
tatabolotova1975@gmail.com*

Харківський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ

Тісний зв'язок між освітою та виробництвом завжди розглядався як важливий аспект забезпечення високої якості навчання. Тому сучасне активне розповсюдження ідей дуальної освіти є явищем цілком актуальним та доречним в умовах орієнтації освіти на конкретні запити ринку праці.

Дуальне навчання як підхід до організації освітнього процесу хронологічно проходило періоди як підвищення уваги, так і певного згасання інтересу до його впровадження в навчальний процес. Найбільшого впровадження практика дуального навчання зазнала в сфері фахового навчання на середньому рівні освіти, що було цілком логічним з точки зору отримання здобувачами освіти саме професій робітничого спрямування, які вимагають значних обсягів саме практичної підготовки.

Стосовно вищого рівня освіти можна стверджувати, що періодично відбувалося то зближення, то віддалення процесу організації освіти з ідеями дуального навчання. На разі потреби ринку

праці є досить специфічними, що знову вимагає підвищення уваги до впровадження дуальної освіти, а саме:

- роботодавці все ще більш прагнуть наймати працівників з вищою освітою у порівнянні з пошукувачами з нижчим рівнем освіти;
- роботодавці прагнуть мати спеціалістів з високим рівнем практичного досвіду роботи;
- роботодавці все ще встановлюють вікові обмеження при прийомі працівників на роботу, роблячи перевагу на бік більш молодих пошукувачів.

Означені аспекти дещо суперечать одне одному в практичних умовах, а тому від освіти вимагається вирішення наявної суперечності та задоволення існуючих запитів ринку праці.

Саме впровадження засад дуальної освіти може бути вирішенням проблеми і надати можливість ринку праці отримати після закінчення закладів вищої освіти фахівців з високим рівнем практичного досвіду та навиків.

Як же саме найбільш ефективно в сучасних умовах впровадити засади дуального навчання в освітній процес? Розглянемо основні потенційні можливості:

- забезпечення участі в освітньому процесі фахівців-практиків, як на рівні викладання, так і на рівні консультування;
- збільшення обсягів та тривалості всіх видів практики, які відбуваються в виробничих умовах;
- сприяння підвищенню зацікавленості підприємств в участі в процесі підготовки фахівців;
- участь фахівців підприємств – потенційних роботодавців у формуванні змісту освітніх програм.

Серед перелічених аспектів найбільш важким є момент зацікавленості підприємств у співпраці з навчальними закладами у процесі реалізації дуального навчання. Такий інтерес може бути забезпечений наступним чином:

- фахівці підприємства, які приймають участь у навчальному процесі повинні мати чітку матеріальну зацікавленість в результатах такого навчання;
- потенційні підприємства-роботодавці можуть через вплив на зміст освітніх програм реалізовувати свої цілі з точки зору спрямування освітнього процесу на конкретні освітні потреби свого підприємства, отримуючи в результаті співпраці з закладом вищої

освіти молодих спеціалістів з вищою освітою та високим рівнем практичного досвіду;

-розуміючи можливість потенційного працевлаштування на конкретному підприємстві, здобувачі вищої освіти будуть значно більше вмотивовані отримувати та засвоювати конкретні знання, що дозволить підвищити загальний рівень якості освіти.

Таким чином, слід зауважити, що дуальна освіта на сьогодні це не явище з минулого, яке завжди більше асоціювалося з середнім рівнем освіти, а конкретна вимога ринку праці саме до закладів вищої освіти. Саме від них роботодавці очікують отримати фахівців з високим рівнем освіти та практичних навиків, які вже після закінчення навчального закладу зможуть без тривалого терміну виробничої адаптації ефективно працювати на підприємствах.

УДК 377.35

ОПЫТ ДУАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ В ГЕРМАНИИ

Погорелова Т.А., доцент

Перерва П.Г., д.э.н., профессор

pgpererva@gmail.com

Национальный технический университет «ХПИ»

Актуальность и важность исследования дуального образования в нашей стране обусловлена социально-экономическими требованиями к поиску путей реформирования образования в Украине, требующих учета опыта многих развитых стран Европы [1-16] и в первую очередь в немецком государстве [1, 2] в сфере профессиональной подготовки конкурентоспособных кадров и внедрения на этой основе дуальной формы получения образования.

В последние годы Германия накопила положительный опыт в применении дуального образования, когда государство, образовательные учреждения и открытая экономика совместно и взаимовыгодно берут на себя ответственность за образование молодого поколения. С использованием этой модели Германия ведет постоянную подготовку квалифицированных специалистов, которые обучаются с ориентацией на нужды предприятий, имеют хорошие перспективы трудоустройства [3, 4, 5]. Поэтому дуальному образованию отводится важная роль в преодолении безработицы. В то же время сочетание усилий государства, университетов и